

"PROLETAREC"
JE DELAVSKI
LIST ZA
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P. GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

DRUGI
NAJSTAREJŠI
jugoslovanski
socialistični list.

ST. — NO. 1274.

Entered as second-class matter December 8, 1931, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879

CHICAGO, ILL. 11. FEBRUARJA, (FEBRUARY 11,) 1932

Published weekly at

3639 W. 26th St.

LETO—VOL. XXVII.

PROGRESIVCI IN DRUGE LIBERALNE STRUJE V ZAGATI

SOCIALISTIČNA STRANKA POSEŽE
V VOLITVE NEGLEDE NA SKUPINE,
KATERE SNUJEJO 'TRETJO STRANKO'

Mnogi nesocialisti bodo agitirali za Thomasa.—

Villardova selekcija.—Demokratski spektakel

Progresivci so letos zaradi predsedniške kampanje v veliki zagati. Navadno so podpirali predsedniškega kandidata demokratske stranke, z izjemo leta 1924, ko je kandidiral LaFollette, in enkrat prej, ko so mnogi izmed njih indorsirali Tedija Rooseveltta na progresivni listi.

Ali v teku teh let je postalno tudi slepcu vidno, da med demokratsko in republikansko stranko ni načelno in v gospodarski politiki prav nobene razlike, in to je progresive primoralo, da govorijo o "tretji stranki". Zadnjič so indorsirali "Al" Smitha, ki je pred dnevi izjavil, da je zopet pripravljen sprejeti demokratsko nominacijo, če mu jo ponudijo, toda Smith je ta leta pokazal, da je prav tako varen za kapitalizem, kakor npr. Hoover. Demokratice imajo še dva "progresiva", namreč newyorškega govornika Roosevelta in pa N. D. Bakerja, ki je bil v Wilsonovem kabinetu vojni tajnik.

Oba pa ob vsaki priliki previdno naglašata, da sta za ohranitev ameriških institucij, za sedanji ekonomski red in proti rdečkarstvu. Progresivcem je postalno končno jasno tudi to, da ničče v demokratski in republikanski stranki ne more dobiti nominacije, ako ga za kulisami ne odobre kapitalisti, kateri se zavežejo prispevati v njegov kampanjski fond. Sest do deset milijonov ni majhna svota. Po dolarjih je ne bi zbrali, torej je treba tja, kjer lahko dajo posamezniku po stotisoč dolarjev in več.

Socialistična stranka je edina, ki pride že zdaj v upoštev kot "tretja stranka". Njena nominacijska konvencija se prične 14. maja v Milwaukeeju. Njen predsedniški kandidat, sodeč po sentimentu članstva, bo Norman Thomas. Zanj se ogrevajo tudi mnogi progresivi, ki pa bi ga radi dobili na listek pod kako drugo označbo, ker se s socialisti večinoma nočejo identificirati. Norman Thomas pa v New Leadru z dne 6. februarja izjavlja, da ni za slepomislenje z imeni.

Ekssekutiva socialistične stranke, ki je zborovala 30.—31. januarja v St. Louisu, je sklenila, da se bo socialistična konvencija vrnila kakor dočelo in bo nominirala svoje kandi-

VOJNA V SENCI MIROVNTH PAKTOV



Japonska vodi na daljnem vzhodu vojno, o kateri trdi, da sploh ni vojna, nego le nekako "policijsko posredovanje". Pod to moko je okupirala Mandžurijo, ki je velika, bogata dežela na meji Sibirije in za japonski imperializem važnega pomena. Ker se je "skim" japonskemu kapitalizmu v Mandžuriji tako dobro posrečil, si vlada misli, da ker je že začela z okupacijami, ni še umestno končati z njimi. Vpadla je v najvažnejšo kitajsko loko Sangaj in bombardirala celo glavno mesto Nanking. Vzlic mirovnim paktom pa je mir enako nesiguren kakor je bil pred letom 1914, oziroma je zdaj zanj celo manj gotovosti, radi napetih odnosa in splošne nezaupnosti. Razročitvena konferenca, ki se je zbrala prejšnji teden, bo imela v atmosferi "vojne propagande zelo težko delo in je jake dvomljivo da doseže v čem uspeh. Na sliki s s japonski ladji Kawa in Akagi, ki prevažata vojne aeroplane. Na obe lahko gre 110 letal.

AMERIŠKA LEGIJA IŠČE PROSPERITETO IN SLUŽBE ZA ČLANE

Ameriška Legija je dne 8. feb. začela z ofenzivo proti depresiji. Njen "blížnji cilj" je dobiti delo milijonu nezaposlenih delavcev. Ko dobi službe prvi milijon, bo povečan zasluzek odprtih prilike za zaposlitev še ostalim milijonom brezposelnih, pravi generalni štab Legije, in tako pride nazaj prosperitetu, katera se je pred tremi leti neznanom kam izgubila. Ameriška Legija bo delila v priznanje podjetnikom, kateri zaposle največ delavcev, posebne zvezde, kakršne so bile v modi med vojno, toda mi zelo dvomimo, če je profitirjam aploh kaj za priznanja in zvezde. Ameriška legija ima v tej kampanji za zaposlitev enega milijona delavcev sodelovanje predsednika Hooverja in pa unij Ameriške delavske federacije. V slujcu, da se to pomlad industrija res poživi, si bo lastnika kredit Ameriška legija.

Nobena legija in nobena unija ne more spremeniti razmer z apeli na delodajalce. To vedo tudi v Biltmore hotelu v New Yorku, kjer je glavni stan Ameriške Legije. Vsled tega legijini generali apelirajo predvsem na hiše posestnike in farmarje, da najazno z popravili jn s tem odpro vrata blagostanju.

Napredek soc. stranke

Socialistična stranka je v prešlem letu dobila 96 novih lokalov in klubov. Izmed federacij beleži največ napredka JSZ.

Podaniška udanost

Iz starokrajskih listov je razvidno, da so tudi z lanskih novembarskih shodov jugoslovanskih kraljevščev v Ameriki poslali brzjavke podaniške ustanosti kralju Aleksandru.

Sporočilo dolga dalje, da bo sta poročevalci o agitaciji za naš tisk Anton Vičič in Joseph

PROTIVOJNA PROPAGANDA SOC. STRANKE SE ODRAŽA V SHODIH

Ekssekutiva soc. stranke, ki je zborovala 30.—31. januarja v St. Louisu, je izdala na ameriško delavstvo proglaš, v katerem izjavlja, da bo storila v svoji moći, da prepreči vstop Amerike v vojno, ki se razpleta na dalnjem vzhodu. V New Yorku se je že vršilo več socialističnih protivojnih shodov, na katerih so razun ameriških govorili tudi japonski in kitajski socialisti.

Neuradna cenzura

Ko je socialistično in drugo delavščko časopisje objavilo na vodila, katera je dalo povelenje illinoiski državni milici v slučaju, da pridejo gladni je dejal na tem zboru socialist demonstranti na ulice, je kapitalistično časopisje senzacionalnega zboru, "toda če Hitler ne odkritje popolnoma zamolbam, sam, in to celo na sodišču gročalo. Pozneje je prišlo na zid, kako se bodo glasovali socialisti, da je civilna oblast poslala vsem "patriotičnim" listom dolžnost, da se zavarujemo z apel, naj razkritja ne objavljajo, ker bi s tem zbegali ljudstvo in ob enem škodovali politikom republikanske in demokratične stranke.

"SILA PROTISILI" JE KLIC NEMŠKIH SOC. DELAVCEV

Proletarijat v Nemčiji ustavil "železno fronto", da zatre nasilnost fašizma.

V največjem berlinskem avditoriju se je nedavno vršil ogromni zbor zastopnikov nemške socialne demokracije, Generalne delavske federacije (sindikatov), Reichbannera in raznih telovadnih ter drugih delavščkih organizacij v namenu, da zgradi mogočne centralne organizacije, ki bo v stanju silo Hitlerjevega fašizma poraziti s svojo silo. "Mi ne verujemo v razbijanje glav," Paul Loebe, predsednik državljanskega časopisje senzacionalnega zboru, "toda če Hitler ne odkritje popolnoma zamolbam, sam, in to celo na sodišču gročalo. Pozneje je prišlo na zid, kako se bodo glasovali socialisti, da je civilna oblast poslala vsem "patriotičnim" listom dolžnost, da se zavarujemo z apel, naj razkritja ne objavljajo, ker bi s tem zbegali ljudstvo in ob enem škodovali politikom republikanske in demokratične stranke.

Nova stranka v W. Va.

Na konvenciji dne 20. januarja v Charlestetu, katero je sklicala unija premogarjev, je bila ustanovljena neodvisna delavska stranka; njen delavščki zbor v petih okrajih, v drugih pa bo priznavala socialistično stranko. Možno je, da se pozneje pridruži socialistični stranki. Govornik na konvenciji je bil tudi Norman Thomas.

Socialisti protestirajo proti terorju na Poljskem

Ekssekutiva soc. stranke je s svojo sejo 31. januarja v St. Louisu naslovila javnosti in poljski vlad protest proti brutalnemu zatiranju socialistične in drugih opozicionalnih skupin v Poljski.

Nova španska "invazija"

Španska republika bo zgradila v Moroku 2,500 šol. Prejše je monarhična vladu gradila v Moroku le vojašnice in posljajale tam rablje in vojake na mesto učiteljev.

OGLAŠAJO SE Z BEDO LJUDI



Duhovnik Cox je več svojih duhovnih sobratov navdušil, da tudi oni skušajo dobiti publicitet. Npr., zelo prav jim prihaja pomočne akcije. Na sliki je David W. Witte s skupino svojih ljudi ter žena premogarja, ki poči krib, katerega potem dela med brezposeljne v naselbini. Največjo pomočno akcijo v zapadni Penni vodijo socialisti, o katerih pa kapitalistični tisk le malo poroča.

Ako ne
ČITATE
"Proletarca"
škodujete svojemu
ZNANJU

Velik socialistični shod v
St. Louisu

V nedeljo 31. jan. se je vršil v St. Louisu, Mo., shod socialistične stranke, katerega se je udeležilo 1,500 oseb. Bil je to prvi socialistični shod po vojni z imponantno udeležbo in prvi po dolgem času, na katerem je prevevalo navdušenje in volja za obnovitev soc. organizacije. Govorniki so bili člani socialistične ekssekutive.

Glasovi iz Našega Gibanja

To in ono pri nas in drugod

Cleveland, O. — V prejšnji številki radi pomankanja prostora moj dopis ni bil priobčen. Omenil bom zdaj več stvari skupaj bolj na kratko.

Dne 23. jan. je tu govoril Oswald Garrison Villard, urednik znane liberalne politične revije "Nation", na katero se rad sklicuje tudi urednik clevelandke "E." Oswald je razlagal, čemu je potrebna tretja stranka, ki naj bi jo tvorili progresivni republikani in demokratje zaenzo z delavskimi in farmarskimi političnimi skupinami, ki bi bile za skupno organizacijo. In v tem se tak taktika urednika "Nationa" od taklike urednika naše "E." zelo razlikuje. Medtem, ko je Villard prišel do spoznanja, da se z republikansko in demokratsko stranko, aka delaš v njima, ne more ničesar doseči, je urednik "Enakopravnosti" v poslednjih par letih postal baš protivnega mnenja.

Dobio bo, aka se naši fantje v angleško poslujočih odsekih klubov JSZ bolj zavzemajo za dopisanje v angleški del "Prosverte" in "Proletarca" in ob enem pa tudi dopisujejo v angleške liste. Kamorkoli morete vložiti kaj naše agitacije, bo koristila delavski stvari.

Dne 27. jan. je govoril v Slov. nar. domu pod pokroviteljstvom odbora clev. soc. organizacije član eksekutive socialistične stranke Alfred Baker Lewis. Govoril je o našem programu za takojšnjo pomoč bednemu ljuštuvu, katero naj izvede federalna vlada. Razvijal je potrebo zavarovanja delavcev proti brezposelnosti in tolmačil razna druga socialna vprašanja. S. Lewis je izobražen, je dober govornik in aktiven v delavskem gibanju.

Na snod so priši po nalogu svojim visnjih tudi komunisti, kakor 150 po številu. Dobre pol ure so bili mirni, le tu in tam je kdo napravil obicitajni medicin kakršne čujete od njih že zadnjih deset let. Ponavljajo pač svoja stara "pitana". Ko se jim je zdelo "mirnosti" zadost, je eden njihov vodja vstal in sam ponovil vsa ta stara "pitana" in dodal še kratek govor.

Lewis je kajpada na take vpadne dobro pripravljen, kar je voditelj komunistične grupe razume. Zato so morali njegovi fanatiki dvigniti vršč in krik, da se bi Lewisovega odgovora ne razumelo. In v tem derviškem vptjanju so komunisti osni z zborovanja. Shod se je načo mirno nadaljeval.

Ista vprašanja kot so jih pre navezeni komunisti z demagogičnimi motivi, je nato ponovil češki socialist Brezina in Lewis je nanje poljudno odgovoril. Ce bi se kdaj kdo sugestiral, da bi se družili s takimi divjadi, ki verujejo v svobodo edino za svoje razgrajanje, v diktujo pa verujejo le ako se bi jo izvajalo nad drugimi, jim kar povejte, da je enotnost z razgraškimi, provokatorskimi tipi nemogoča, pa će pameten človek še tako veruje vanjo. ogromno propagande. Ce ni bilo

Ako bi ti ljudje res dobili vla do v svoje roke, bi jo zavozili še mnogo bolj kakor Hoover. Med njimi namreč ni večakev in mislecev, kakršne je imelo med seboj delavsko gibanje v Rusiji pod carizmom. Komunisti v Ameriki so vsled svoje divjaštva sami sebe razbili v tri separativne stranke, in vsaka trdi o sebi, da je večina. Vzlič temu incidentu Lewisov shod ni bil fiasko, nego uspeh za našo stvar.

V Proletarcu z dne 28. jan. je bilo napačno poročano, da bo bivši komunistični županski kandidat Ford podpiral pri končnih volitvah demokrata Millerja. Pravilno bi se moralo glasiti, da je Ford priporočal in odobraval republikanskega kandidata Morgana.

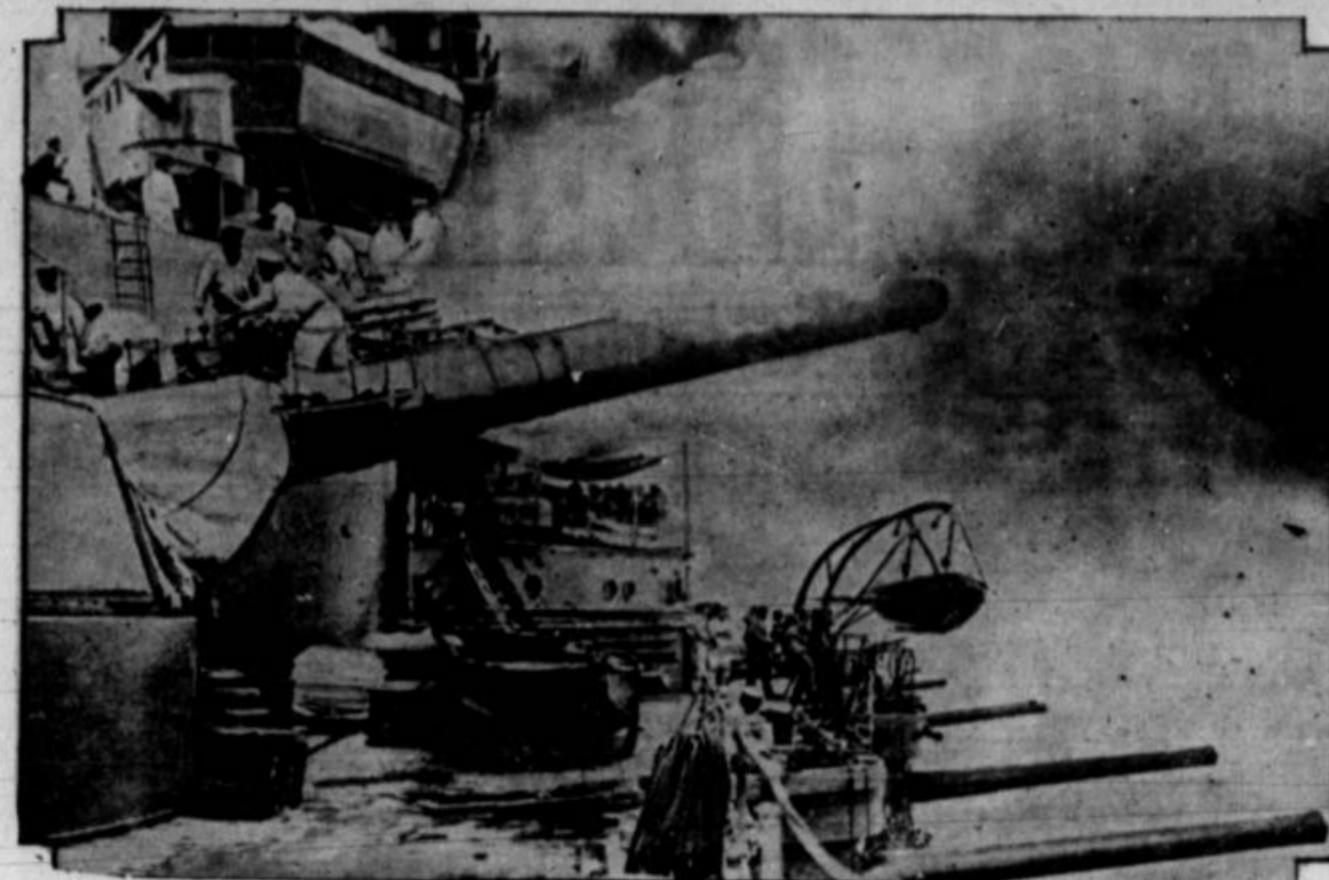
Iz Moon Runa, Pa., se oglašajo prijatelji Fathra Coxu in se navdušujejo zanj, ker je vodil v Washington procesijo brezposelnih. Naj bo Father Cox še tak prijatelj brezposelnih, in naj moliti vodi procesijo še z večjo vnemo nego dozdaj, vse to ne bo delavcem prav nič pomagalo. Pred tem Coxom se je pojaval v krizi par desetletij nazaj "general" Cox, ki je prišel v Washington z večjo armado brezposelnih pod težjimi okolčinami kakor danes, kajti takrat so bili avtomobili še redki in pota slaba. Cox je sedaj župan v Massillon, O. Father Cox le posnema svojega prednika. Oba pa lahko vesta, da se bi moralno ljudstvo v obrambo svojih interesov organizirati v svojo politično stranko, ne pa se motoviti v starima strankama ter kritizirati in napadati Mellona, Morgana in druge kapitaliste. Kadar bo Father Cox res hotel delovati za odpravo kritic, bo moral sprejeti SOCIALISTIČNI program in pozvati svoje farane in druge pristaše v SOCIALISTIČNO STRANKO. Procesije za dež ne priprisojo dežja. In procesije proti brezposelnosti nezaspoljenim ne bodo pripravile delo in zaslужek.

Hooverju sedanja kriza ni ljuba. Kritike, ki dežujejo nanj, ga bole. Toda Hoover v okvirju kapitalistične politike krize ne more ne odpraviti in ne omiliti. Father Cox misli, da se povrnejo dobri časi, ako bo kritiziral bogataše in svaril izkorisčevalce. Ne Hooverjeve želje in ne Coxova taktika ne bo pomagala.

V "Enakopravnosti" z dne 3. feb. se je oglašil rojak Seme iz Moon Runa, ki tudi misli, da bi morali v procesiju župnika Coxu ter prepevati razne pesmi po popularnih napevih in tudi moliti, ker Rev. Cox pač veruje v molitev. Naš kritik Seme bi lahko vedel, da iz tega semena ne bo ne kolača, ne pogače.

V kritičnem smislu omenja Kristane in delavske voditelje v splošnem. Seme rad ponavlja napev o milijondarskem fondu, o katerem lahko ve, da ga nikdar ni bilo. Vsega se je zbral nekaj nad \$60,000, in s pomočjo tega denarja je bilo izvršene ogromne propagande. Ce ni bilo

TOPOVI, "NOSILCI MIRU", PRAVIJO JAPONCI



Cetudi človeštvo še zdaj trpi pod silnimi bremenimi svetovne vojne, se države že pripravljajo na drugo. Zdaj se razvija v Aziji.

Poročilo o agitaciji, Coxu itd.

Bridgeport, O. — Od 26. 29. jan. sem bil na agitaciji v Canonsburgu. Uspeha ni bilo posebnega. Tam imajo dve javni kuhi za brezposelne. Enoskrbuje soc. stranka, drugo pa unija jeklarskih delavcev, ki so na stavki. Čil sēm pri vsej tej mizeriji argumente v prid republikanske mašine, katera je glavni vzrok, da morajo milijoni stradati vzliz izobilju boga. Ne vem, kdaj se bodo nekaterim oči odprle.

Bil sem tudi pri L. Britzu na Lawrence, ki je podprt "Proletarca" z \$1, čeprav skoro nič ne dela. Potem sem šel čez Midway; ker ni dolgo, ko sem bil tu na agitaciji, nisem šel znova okrog. So pa v naseljih taki, kot je npr. Mrs. Nagel, ki iz "Proletarceve" knjigarnice sedaj župan v Massillon, O.

Dom v Collinwoodu stane nad \$100,000, mi pa hočemo kar celo republiko, obsegajoča ves slovenski Balkan, za \$60,000. Ameriška vlada je plačala Franciji samo za Louisiana petnajst milijonov dolarjev. Ruska revolucija je stala milijone dolarjev bodisi Miljkovo, Kerenskije ali pa boljše viško vlado. Po mojem preprincanju je izvršil E. Kristan vse kar je mogel, tukaj in tam pa je postal žrtv ljudi, ki ne morejo razumeti misleca, nego ga najrajše le slabu sodijo, posebno -ako nekaj časa verujejo vanj, pa se mu načrti ne posrečijo. — Frank Barbic.

V izdaji z dne 28. jan. piše Mrs. Mihon, da je "Proletarec" bogatinski list, ker je proti Coxu. Rojakinja je v veliki zmoti. Poznam jo in upam, kadar se oglasim v Moon Runu, da se bo na list spet načrti.

"Proletarec" je skozi in skoz proleterški list. Saj ga že ima izdaja, da je list trpinov, in pa borba za njegov obstanek.

Večina zavednih delavcev se s pohodom Rev. Coxu v Washington ne strinja in "Proletarec" je v tem zavzel pravilno stališče, nikjer pa ni ta list pisal, da Rev. Cox ni iskren. Le njegova taktika je napačna. V vsaki krizi se dobre Mojzesi, ki se ljudstvu predstavljajo za vodnike v obljudljeno deželo, in eden takih je Cox. Če pa bi on resnično hotel voditi ljudstvo v odrešenje, bi ga moral pripeljati v socialistično stranko, tega pa on noče, ker se pač poročal tudi pittsburghski ter drugi lovske klubi, kako se je njihov lovčem obnesla "jaga".

Ta klub je bil priredil zabavo ali banket s prosto postrežbo. Proletarci je prispeval v tiskovni fond \$1.50. Vsakdo pač priliko pristopiti v ta klub. Pristopnilna in članarina je nizka. Seje se vrše vsake tri meseca zadnjo nedeljo.

Šest jelenov!

Johnstown, Pa. — Lovski klub v Bon Airju je imel zadnjo lovske sezono mnogo sreče. Kar šest jelenov so ustrelili njegovi člani. Tolikšnega uspeha se ni bilo nikoli. Zelim, da bi poročal tudi pittsburghski ter drugi lovske klubi, kako se je njihov lovčem obnesla "jaga".

Ta klub je bil priredil zabavo ali banket s prosto postrežbo. Proletarci je prispeval v tiskovni fond \$1.50. Vsakdo pač priliko pristopiti v ta klub. Pristopnilna in članarina je nizka. Seje se vrše vsake tri meseca zadnjo nedeljo.

Peter Bukovec.

Tajnikom klubov

Tajniki klubov so prošeni, da po referendumu o sedežu zborova, ki konča 12. februarja, sporočijo rezultat glavnemu uradu JSZ, ko hitro mogoče.

Shod na West Allisu

V petek 12. feb. zvečer sklicuje West Allis Branch soc. stranke shod, ki se vrši v Owels Hall na 27. in W. Greenfield Ave. Glavni govornik bo milwaukee župan D. W. Hoan. Vstopnilna prosta. Pridite vse!

POPRAVEK.

V poročilu Jos. Jäucha o konvenciji chiskske soc. stranke je bilo pomornačno izpuščeno, da je bil Joseph Siskovich izvoljen v izvrševalni odbor soc. organizacije.

Resnica ne more biti laž

Piše ANTON VIČIČ.

V "Proletarcu" z dne 21. jan. sem čital odgovor na moje dopise o razmerah v Newburghu, oziroma v Clevelandu, v katerem se nadmeje ježe trije podpisanci, namreč Louis Curk, Anton Traven in Gasper Segulin.

Nekaj se mi zahvaljujejo, ker sem pohvalil to ali ono, ker imajo eni ljudje pač zelo radi, da se jih hvali. In nato nastavljajo, kako da sem vse načeno poročal in pisal laž, laž.

Ako resnica komu ne ugaja, to še ne znači, da je raditev laž. Prijatelji v Newburghu, ki me kritizirajo, se bodo moralni pač spriznjati, da je resnica resnica, pa četudi ji oni pravijo laž.

Nočem in ne maram delati krvice nikomur. Ako bi bil poročal kaj neresničnega, bi bil pripravljen popraviti. Posmotrom sem imel le v začetnih črkah društva ene podporne organizacije, in pa pravo število delnic nisem navedel. To so malenkosti. Pisal sem, da se v Slov. del. dvorani poučuje vronauk, četudi dvorana pravljeno ni bila zgrajena v verske namene. Pisal sem, da so v prilog župnikove taktike — v Slov. del. dvorani, delovali tudi člani SNP. Kot društveni funkcionarji, kar bi po pravilih ne smeli in tudi pravilno ni bilo.

Zamerijo mi, ker sem si vzel za spremmljevalca s. Leverja, češ, da mi je on bržkone vse narobe pojasnil. Ni bilo hudega. Poročal je o razmerah kot so. Leverja smatrati za dobrega, značajnega človeka, ki ne razmetava s preprincanjem. Kar se tiče opazk, katere so omenjeni naprili proti njemu v odgovoru meni, je Lever že sam ogovoril.

Značilno je, da vsi naši napsotniki tako radi naglašajo "nestrankarstvo" in slogan! Kako! Vsi bodimo dobri farani, pa bomo vsi enaki in slovno bo med nami (resnica je pač, da tud imed farani-ni vselej dobre zastopnosti). V slogu je moč, mi pravijo v odgovoru. Seveda je v slogi moč. Ampak vi hočete slogan za škodljivo stvar, in taka slogan bi bila potem še dvakrat bolj škodljiva.

Konstatirajo mi, da ne Oman in ne Gnidovec nista delničari Slov. del. dvorane, in ergo, tudi nimata nič zraven govori.

Pa to ni res, prijatelji! Saj ni treba, da bi bil duhovnik delničar v vašem podvetru, dovolj je, ako ima ljudi pod svojim vplivom, da izvršujejo

njegovo voljo. In o tem se gre.

Očitajo mi tudi, da sem se v nekem datumu, ki sem ga imel v poročilu zmotil za cel mesec. Tudi to ni taka napaka, da bi resnico, kateri sem pisal, postavila na laž. Glede društva "Cvet" je bilo že pojasnjeno. Na vsak način se je moralno v njemu kaj dogodilo, drugačne ne bi prišlo do boja in razdora. Kaj bi se delali lepe!

Zgrajajo se nadmeje, da se mešam v družinske razmere, ker sem poročal, da je brat izgnal brata radi drugačnega preprincanja ponoc iz stanovanja. To pač ni mešanje v družinske razmere, v katere se jaz res ne utikam. Ali tu se je šlo zaradi socialističnega preprincanja pa nič drugega.

O umeševanju v družinske razmere pa bi vedel več pojasnit morda Rev. Oman. Se vam ne zdi, prijatelji, da bo tako?

Kar se tiče absolutizma, ga lahko najdete pri sebi, ne pri meni. Kdo pa je prisilil društvenega zastopnika, da je moral glasovati s svojimi delnicami za veronauk, potem ko je najprvo oddal po svojem uverjenju praznov glasovnico? Kdo ga je potem primoral, da je moral glasovati drugače, kakor pa mu dovoljujejo pravila njegove organizacije?

Meni je prav, da se omenjeni poslali svoj odgovor v objavo "Proletarca" namesto v druge liste (poslali so ga tudi clevelandskima dnevnikoma — Op. ur.). Jaz sem zato, da se bi stvarno pomenili, ali treba je zato dobre volje tudi na vaši strani, ne pa enostavno trdit, da pišem laž.

Lahko bi odgovarjal obširno in izpodbil vsako vašo trditev posebej, pa naj to zadostuje. Če in kadar potrebno, pa se spet oglašam k stvari.

"Revolucion" v Španiji

Španija je imela prošle tedne v več krajih izgredne revolucionarne značajke, ki so bili v svetu označeni za "komunistično revolucijo". Komunistov je v Španiji malo, toda dovolj za organiziranje izgredov. Natančnej minister Casares Quiroga je podal izjavno, v kateri trdi, da so izgredne financirali monarhisti, ki upajo, da bi kaos v delavcih povzročil povratak monarhije. "Komunisti riskirajo kašo, monarhisti pa samo delnar", je rekel ministr.

Tudi Panamski kanal zelo občuti krizo

Promet na Panamskem prekopu je bil v prešlem fiskalnem letu mnogo manjši kakor leto poprej. Dohodki uprave prekopa so vsled tega nad tri milijone dolarjev manjši.

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

KLUBOM IN DRUŠTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

CANKARJEVE IN DRUGE KNJIGE

Volitve delegatov

V socialističnih klubih v Illinoisu se zdaj vrše volitve delegatov za prihodnjo konvencijo soc. stranke. Med kandidati je tudi nekaj članov JSZ. Vsak dobrostoječ član je upravičen glasovati. Tajniki naj skrbe, da se teh volitev udeleži čimveč članov in članic.

Ako želite prevzeti zastopništvo "Proletarca", prodajati zanj knjige in mu nabirati oglase, pišite upravitelju za pojasnila.

Pišite po cenik PROLETAREC

PROLETAREC

List za interes delavškega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leto \$1.00.—Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpoznejše do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekotega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor Frank Zaita
Business Manager Charles Fogorec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC
3630 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

Socializacija zdravstva

Zdravnikov v tej deželi ne manjka, bolnišnic in zdravil tudi ne. Vzlio temu je zdravstvo za delavsko ljudstvo velik in ob enem življenjski problem. Delavčeva družina, katero obiskujejo bolezni, mora posegati globoko v žep, da je za zdravnika in zdravila. V nemalo slučajih vzamejo zdravniki vse, kar družina premože, ne da bi jih dali v povračilo tolikšno oskrbo, kakor bi jo slučaj v zdravstvenem interesu zahteval.

Dobe se zdravniki—socialno četeči ljudje—ki bi radi to krivico omili, pa pomagajo pri usavanjanju klinik, kjer bi bolniki lahko dobili zdravniško pomoč proti primerni ouškodnosti. Ali vsak tak poskus duše in marsikaterega tudi zaduši drugi zdravniki s pomoči svojih organizacij. Iz ameriške zvezne medicincev in iz njenih lokalnih podružnic so izključili tudi že slovite zdravnike, ker so se potegovali za odpravo draginje v zdravstvu. Njena čakaška podružnica je 12. januarja izklicila spet šest zdravnikov zaradi njihovega "neeticnega ordiniranja". Pravi vzrok pa je, ker so v svoji kliniki nudili zdravniško pomoč "prepoceni" in vrhutega to ceneno ustanovo se oglašali v listih, kar po dolocabah zvezne zdravnikov ni dovoljeno.

Vsi posteni sociologi priznavajo, da je sedanj način zdravstva ljudstvu krivčen. Le premožni ljudje si res lahko privoščijo vso počne zdravniško pomoč v bolezni in v zdravju, da se obvarujejo bolezni. Reveži pa morajo dostikrat od zdravnika do zdravnika in jim piščajo svoje dolarje, ne da bi izveden točnosti o svoji bolezni. Ako pa bi imeli priskočiti v kliniko, ki bi obstojala v interesu ubožnejšega ljudstva, bi imeli na razpolago raznčne zdravnike—specialiste v svojih stroških in žepu se ne bi toliko poznalo, pač pa zdravju, ker bi bilo na ta način boljše zavarovan.

V mnogih današnjih klinikah se z ljudmi hčiava kot z ljudmi, nego kot z berači, ki so zdravnikom le v škodo. Vrhutega služijo se danje klinike večinoma medicinskim fakultetom, da se dijaki v njih vežbajo na račun rewežev za svoj bodoči poklic.

"En hlev in en pastir"

Metodistični škof E. D. Mouson v North Carolini pravi, da ima on prav toliko pravice apelirati za združenje vseh krščanskih cerkva kakor papež v Rimu. Papež pravi v svoji zadnji encikliki, da je on edini od Boga postavljen vidni poglavlar božjega kraljestva na zemlji, in da so katoličani edino pravoverni. V potrdilo tega navaja papež doktrino svoje nezmotljivosti. Škof Mouson pa je na konferenci metodistične duhovščine v Richmondu, Va., dejal, da papež tega ne verja, pa če stokrat prisreže v svojo nezmotljivost. Papež je po mnenju tega svečenika tako zmotljiv človek, podvržen napakam, in za o nima on nič več pravice vabiti druge krščanske sekte pod svoje okrilje, kakor bi jo imela kaka druga krščanska konfesija. "Ker snatramo svojo vero za pravo, vabimo mi katoliško cerkev s papežem na čelo, da se pri-druži metodistični konfesiji," je dejal Mouson. Več sreče kot med protestanti ima pa-pěž s pravoslavnimi. Pravoslavni Rusi in inozemstvu se nimajo zdaj kam naslanjati, pa se pogajajo za vstop v katoliško cerkev, v kateri bi ohranili svoje sedanje obrede. Papež jih ni posebno vesel, ker bi mu nič ne prinesli. Bolj mika sveto stolico pravoslavna cerkev v Jugoslaviji. Ko je bil kralj Aleksander v začetku leta na posetu v Parizu, so listi poročali, da se je posvetoval tudi s predstavnikami katoliške cerkve o možnosti združenja katoliške s pravoslavno cerkvijo v njegovem domenu. Aleksander baje upa, da bo s tem precej mržnje med katoliškimi Hrvati in pravoslavnimi Srbi odpadlo.

Bilo tako ali tako, mešetarenje za tako združevanje ni "krščanstvo" nego "politika", kakor bi rekli v Ameriki.

Kapitalistično časopisje je ustanova sužnjev za sužnje.

JAPONSCHE ČETE INVADIRALE ŠANGAY



Slika, ki jo je napravil artist o bojih, kakršni so se dogajali v Šangaju in več ali manj v drugih kitajskih mestih, katere je napadla japonska armada. Eni trdijo, da se bi Japonska že poravnala s Kitajsko, toda slednja se direktnemu pogajanju upira in tudi noče napovedovati vojne, ker bi se jo pretem glasom mirovnih pogodb "tehnično" smatralo zapadalko.

KAKO ZNIŽUJEJO PRI NAS DELAVSKE PLAČE

Ni daleč čas, ko se najdetata mesto in delavski savir skupno v boju za obstanek

LJUBLJANA, V SREDI JAN. 1932

Tistem gospodarskim krčem, ki danes tarejo ves svet, pravijo vsi kratkomalo kriza. Ta beseda je danes najbolj znana, povsod jo izgovarjajo že znižala delavske mezde. Vemo pa, da so delavci in delavke tekstilne stroke pri nas najslabše plačane.

In če so to nasilno, brezglavo zniževanje mezd vršila doslej le majhna podjetja, so začela zdaj velika podjetja z neprestanim naskakovanjem na plati svojih delojemalcev. Napovedala so ofenzivo mezdam, urejenim s pogodbami.

Ta ples je pričela Trboveljska premogokorna družba pred kakim letom z diktatom, s katerim je pogodbeno razmerje preklicala in kratkomalo znižala plače za okrog 20 odstotkov.

Sledila ji je kovinska industrija na Jesenicah, njej se je tudi k nam, v Jugoslavijo. Da je ta politika slepa, je jasno. Govorili smo že večkrat o tem in dejali, da vsako znižanje delavskih mezd oslabi nakupovalno moč velikih množic delavcev in kmetov, in da se s tem vzporedno poveča zastoj v prodaji, blago obleži v skladisih in ne nosi podjetjem nikakega dobička niti izkupička. Ce podjetja nadaljujejo s tako politiko, je jasno, da trgovina o slabici da in dovede do to da pogoste ustanitve posameznih obratov te ali one industrijske pa-

noge.

Nobeno podjetje pri nas pa se ne vpraša, ali je v naših razmerah sposobno mogoče še zniževati mezde, ali se da od teh podeli plač, ki so vse že globoko pod eksistenčnim minimumom, še kaj odtrgati. Res da, od vsake plače se da še kaj odtrgati, mezdni nivo naših delavcev je mogoče celo izenačiti v nivojem kitajskega kulija, starše in črne dni. "Fabrika neha z delom, delaveci, pobereče riža. Daleč od tega nismo te se na cesto!" —

In nositelj tega prevrata je delavski razred.

Potem se vršijo pogajanja. In tu podjetje takoj razdene, s pogodbami urejeni mezdn

je in izmogavanje delavcev še bolj nevarno, nevarno ne toliko za delavstvo kot za režim. Proti današnjemu Beogradu se puntajo močne meščanske opozicionalne vrste, mladina protestira v preliva svojo kri v pouličnih spopadih. Beogradu in Zagrebu, mladina protestira v Ljubljani, cenzorji plenijo na debelo vse, kar bi utegnilo ljudstvu razočeti vsaj od daleč položaj pri nas, aretacije v masah, sodišča delijo zapor in robijo za puntarje, politični emigranti izdajajo v inozemstvu borbene brošure proti Beogradu, pošiljajo v države revolucionarje.

In kadar se bodo tem protestirajočim mestnim ulicam pridružile armade brezposelnih, armade sestradih, in kadar se jim bodo pridružile armade zaposlenih, a miloščinsko pišči pišči delavcev iz revirjev—tedaj bomo peli internacionalno: Vstanite, sužnji, iz proletariata.

(Nadaljevanje.)

Potem je bil zaslišan Franc Šturm, kateri pravi, da je nedolzen; v delavskem društvu ni nikdar imel govorov, celo njegovi največji sovražniki ne morejo trditi, da je kdaj kaj slabevo govoril, temveč priporočal je le vedno postavni pot, po katerem se da mnogo doseči. V društvu je on od leta 1978, jedenkrat je bil celo načelnik. V odboru se je samo posvetoval, ali bi naročene liste še nadalje obdržali; potem pove, katere liste so imeli naročene. Zadnik je prinesel svoje liste v društvo, pa je bil odbor radi tega zelo nejevoljen in mu to celo prepovedal. Svojo izpoved pred preiskovalnim sodnikom, da je bil za radikalne liste, preklicuje, in pravi, da n, razeume, kak razloček je mej radikalno in zmerno delavsko stranko, v društvu je bil samo razloček med ultra in zmerno-narodno stranko. O volilni pravici se je "kritično" izrazil, da zaradi nizke izobraženosti delavcev ni od nje mnogo pričakovati; s temi nazorji se je seznanil, ko je delal v društvu. Agitatorja Schneiderja on ni poznal in ne ve ničesar o njem. Člani delavskega društva, zlasti zatoženci, bili so redkokdaj v njegovej gostilni! Waitza on ni poznal, la slučajno se je bil z njim sešel, ter mu je pomagal pridobiti delo. Isto dan je slučajno prišel v Št. Vid, ne da bi kaj vedel o Weitzovej prisotnosti; o kakej posiljavati anarhističnih tiskovin z neimenovanjem, da je grozje, on nič ne ve. Nikdar ni priporočal takih tiskovin, temveč jih le odsvetoval. Da so razširjene meje delavcev, to je le slišal praviti. Na uredništvo "Ljudskega glasa" ni imel nobenega upleta.

Na vprašanje zagovornika, pove, da je pri shodu, pri katerem se je o Merstallingerovi aferi razgovarjalo, izjavil, da ljubljanski delavci nočejo ničesar imeti opraviti s tatovi itd. Ta ljudska shod se je otvoril s "hoch" na cesarja in ravno takud zaključil. S policijskim komisarjem Parmo se je le tedaj sešel, ko ga je ta vprašal, kake posiljavate da pričakujete po pošti.

Predsednik naznani, da je zatoženec po pošti dobil socialno-radikalne tiskovine z nadpisom: antikvarična naznana.

Zatoženec Kriegl pravi, da je vsa zatožba le podlaž obrekovanje. On je dv. leta bil v društvu, nekaj časa povevodja, pa tudi predsednik. Vodil je društvo popolnoma zkonito, da celo vedno si je prizadeval, da se v društvu ni politikovalo. Razne liste on pozna, gesla lista "Radical": "oko za oko, zob za zob", on ne pozna; liste je on redko kedaj čital, o kakem prepiru zaradi listov v društvu nič znanega. Da se je pri preiskavi pri Tumi našla adresa na Karola Hauserja, katero je on napisal, razlagata tako, da se večkrat ponudili rokodelci, katerim smo mi pomagali, da nam tudi hočemo pomagati drugod, ter so zato pustili svoje adrese. Weitz je bil v Št. Vidu. Njegova zatožba izvira iz narodnostne nestreljivosti. Bil je vedno pravičen vsem narodostim.

Na vprašanje zagovornika pove, da je na svoje stroške imel naročeno "Wahrheit"; od kar je bil Zelezničar zaprt (21. aprila) do tega časa, da so tudi njega dejali v zapor (v juniju), bil je vedno v Ljubljani, ter je imel dovolj priložnosti pobegniti.

Predsednik konstatuje: Zelezničar je zmerne slovenske stranke, Tuma in Šturm nemške, Kriegl pa internacionale.

Potem se zasliši zatoženec Dhū, ki pravi, da je nedolzen. Pri njem najdeno puntarsko tiskovino, je dobil že pred tremi leti, je ni razumel, pa tudi ni več na to misli. Da bi bil on pisal Appelu v Trst, da skrije puntarske tiskovine, ni res. Ludovika Sadnika v Šturmovi gostilni ni nazival izdajico, a le očital mu je, da je društvo spravil v slabu ime.

(Daleje prihodnjie.)

MILE KLOPČIĆ:

PREKO NOČI

Joj, kar čez noč je prišel sneg, in mraz je dahnil po doleh.

Ves bel je travnik, bel je breg in sveče iz ledu visijo s streh.

Čez noč je oče službo zgubil, čez noč je v sobo prišel mraz. Ta hudi mraz nas bo pogubil, če bo še dolgo mučil nas.

Dokler je oče bil kotlar, bilo pri nas je kar toplj.

Zdaj gasne v peči zadnji žar, in materi je spet slabo.

In če nas vržejo na cesto, če dá gospod nam tak ukaz?

Tako veliko je to mesto, pa nima nič srca za nas!

Joj, kar čez noč je prišel sneg, in mraz je prišel z zimo.

Kaj bo pomlad prišla čez breg?

Tako zelo si jo želimo.

Kaj je to igrača.

IV. VUK.

SKOZI OKNO VLAKA

(Mimobežni vtiši in epizode z mojega potovanja.)

(Nadaljevanje.)

Pogledal sem ga, kakor bi hotel reči:

"Kako se je to?"

Ali mesto mene je vprašal drugi. Natakar se je smehjal in kakor sem se prepričal pozneje, tudi iz radovednosti, in reklo:

"Vse... kakor riba."

"No, hujdirja," sem rekel in ogledoval nož in vilice ter rake.

"Ne bom si jih rezal mena, kakor govedino, nego jih bom jedel, kakor se jedo rečni raki. Saj so podobni. A rečni raki vem, kako se jedo."

Med tem so od ostalih miz gledali zvedenavo, kako se bodo jedli raki. Zakaj poznal sem, čepravno je morsko pristanische tukaj, in so gostilne ob rivieri, da nikdo ni vedel, kako se jedo.

Odrinil sem vilice in nož, vzel v roke raka in jel luščiti z repa skorjo. Kazdovil sem rep, odstranil črno nit — črevo jedi raki. Zakaj poznal sem, čepravno je morsko pristanische tukaj, in so gostilne ob rivieri, da nikdo ni vedel, kako se jedo.

"Aha," sem pomisli. "Torej sem le pravilno jedel morske rake." Res, da bolj kanibalski, z rokami, in ne civilizirano, a natančno na isti način... stoj... ne natančno tako. Jaz sem rep razlagal tovarijem, kakor sem delal prej to jaz z rokami.

"Na Sušaku sem. Hočem biti tudi na Trsatu."

Ozrl smo se proti tisti visini.

Po nič manj kakor 424 kamnitih stopnicah, ob katerih se vrste v terasah priproste hišice z vrtovi in elegantne vile z razglednimi verandami, došpeš na vrh do romarske cerkve k samostanu. Pa tudi mnogo drugih potov in stez, speljanih v serpentinah, vodi tja gori. Sededa je tudi državna cesta, po kateri se s krasnim avtom lahko pripelje tja gori za 3 Din.

Čim više se dvigaš, tem lepiš in obsežnejša postaja panorama, ki se razprostira tod okoli. Tik pod Trsatom leži naš Sušak z brajdico in Deltou, na oni strani takozvanega "Mrtevega kanala" je Reka z Lovrano in Opatijo.

Ali čas je naglo tekel pri tej "zabavi" z raki in ladja "Cirkvenica" je zatrobila, češ, hitro, če greste.

Vkrali smo se. Zopet so vrvji in verige popustile, voda se je zapenila in odpuli smo proti Sušaku.

Ne daleč, na obrežju je bila poševno postavljena nekaka lesta. Opazovališče za lov tulnjev. Na visoki lestvici je sedel ribič, menjaje se in opazoval vodo pod seboj, v kateri je bila razgrnjena mreža. Bil je kakor "vedeta" na poljski straži, in štel ribe, ki so zabilile v mrežo, kakor pastir ovce. Dan je bil vroč, a ribič je vseeno mirno sedel na visokem svojem mestu in se pekel.

"Ne, " sem asekel. "Skorja in kosti se ne jedo. Saj se tudi pri teletini ne, ki so tudi kuhanje in pečene."

"Ne znamo pač jesti," je vzdihnil nekdo. Jaz sem pa, ko je prišel natakar, hotel stvar kratko rečiti. Zato sem vprašal:

"Tam, od kod smo mi, ni morja in tudi ne morskih rakov. Poznamo pač ščuke in rečne rake in vemo, kako jih jemo. Ali morske rake pa ne vemo. Prosim, razložite nam."

Ali glej, zgodilo se je čudo. Natakar sam ni vedel.

"Nekateri," pravi, "jedo vse, kakor ribo." Tam v gostilni smo sedeli na obrežju — je pojedel rake nek gospod pravkar s kostmi in nogami.

"To ni merodajno," sem dejal. Slučajno ima boljše zabe, kakor jaz. V resnicu, kako jedo, po predpisu?"

"Kakor kdo hoče. — Ni predpis," mi odgovori. Vprašal sem gostilničarja in pravi:

"Po okusu, gospod, po okusu. France.

KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE ZA LETO 1932

SE DOBE V KNJIGARNI PROLETARCA.
1.) Koledar Cankarjeve družbe
za 1. 1932.2.) Zver se je prebudila.
Povest. Spisal Liam O'Flaherty.3.) Po solnčni Španiji.
Spisal Martin Anderson Nezö.4.) Orači.
Povest. Spisal Angelo Cerkvenik.**VSE ŠTIRI KNJIGE****ZA 1.12.**

Naročila pošljite "Proletarcu".

su, kakor mu diši in kakor smatra, da je estetično."

S tem seve, smo vsi spoznali, da so res različni okusi in da se to najbolje spožna po tem kako se jedo morski raki. In prisvojil sem glavno besedo, ker sem jih jedel vsaj najbolj okusno oziroma "estetično". Občudovali pa smo tudi tistega gospoda, ki je pojedel vse, z brki vred, kakor Ilja Muromec, vole.

Pri tretji mizi je sedel gospod in dama.

Tudi on je naročil rake.

Sedaj smo zopet mi stegovali vratove, da vidimo, če je on večji mojster od nas.

Gospod je vzel nož v desnico, vilice v levico, kakor dela jo to ljudje pri govedini in jel luščiti skorjo — kost od repa, kakor sem delal prej to jaz z rokami.

"Aha," sem pomisli. "Torej sem le pravilno jedel morske rake." Res, da bolj kanibalski, z rokami, in ne civilizirano, a natančno na isti način... stoj... ne natančno tako. Jaz sem rep razlagal tovarijem, kakor sem delal prej to jaz z rokami.

Gospoda Marija se je ustavila, pogledala kvišku in rekla: "Na Sušaku sem. Hočem biti tudi na Trsatu."

Ozrl smo se proti tisti visini.

Po nič manj kakor 424 kamnitih stopnicah, ob katerih se vrste v terasah priproste hišice z vrtovi in elegantne vile z razglednimi verandami, došpeš na vrh do romarske cerkve k samostanu. Pa tudi mnogo drugih potov in stez, speljanih v serpentinah, vodi tja gori. Sededa je tudi državna cesta, po kateri se s krasnim avtom lahko pripelje tja gori za 3 Din.

Čim više se dvigaš, tem lepiš in obsežnejša postaja panorama, ki se razprostira tod okoli. Tik pod Trsatom leži naš Sušak z brajdico in Deltou, na oni strani takozvanega "Mrtevega kanala" je Reka z Lovrano in Opatijo.

Ali čas je naglo tekel pri tej "zabavi" z raki in ladja "Cirkvenica" je zatrobila, češ, hitro, če greste.

Vkrali smo se. Zopet so vrvji in verige popustile, voda se je zapenila in odpuli smo proti Sušaku.

Ne daleč, na obrežju je bila poševno postavljena nekaka lesta. Opazovališče za lov tulnjev. Na visoki lestvici je sedel ribič, menjaje se in opazoval vodo pod seboj, v kateri je bila razgrnjena mreža. Bil je kakor "vedeta" na poljski straži, in štel ribe, ki so zabilile v mrežo, kakor pastir ovce. Dan je bil vroč, a ribič je vseeno mirno sedel na visokem svojem mestu in se pekel.

"Ne, " sem asekel. "Skorja in kosti se ne jedo. Saj se tudi pri teletini ne, ki so tudi kuhanje in pečene."

"Ne znamo pač jesti," je vzdihnil nekdo. Jaz sem pa, ko je prišel natakar, hotel stvar kratko rečiti. Zato sem vprašal:

"Tam, od kod smo mi, ni morja in tudi ne morskih rakov. Poznamo pač ščuke in rečne rake in vemo, kako jih jemo. Ali morske rake pa ne vemo. Prosim, razložite nam."

Ali glej, zgodilo se je čudo. Natakar sam ni vedel.

"Nekateri," pravi, "jedo vse, kakor ribo." Tam v gostilni smo sedeli na obrežju — je pojedel rake nek gospod pravkar s kostmi in nogami.

"To ni merodajno," sem dejal. Slučajno ima boljše zabe, kakor jaz. V resnicu, kako jedo, po predpisu?"

"Kakor kdo hoče. — Ni predpis," mi odgovori. Vprašal sem gostilničarja in pravi:

"Po okusu, gospod, po okusu. France.

18. Trsat.

Gospoda Marija se je ustavila, pogledala kvišku in rekla:

"Na Sušaku sem. Hočem biti tudi na Trsatu."

Ozrl smo se proti tisti visini.

Po nič manj kakor 424 kamnitih stopnicah, ob katerih se vrste v terasah priproste hišice z vrtovi in elegantne vile z razglednimi verandami, došpeš na vrh do romarske cerkve k samostanu. Pa tudi mnogo drugih potov in stez, speljanih v serpentinah, vodi tja gori. Sededa je tudi državna cesta, po kateri se s krasnim avtom lahko pripelje tja gori za 3 Din.

Čim više se dvigaš, tem lepiš in obsežnejša postaja panorama, ki se razprostira tod okoli. Tik pod Trsatom leži naš Sušak z brajdico in Deltou, na oni strani takozvanega "Mrtevega kanala" je Reka z Lovrano in Opatijo.

Ali čas je naglo tekel pri tej "zabavi" z raki in ladja "Cirkvenica" je zatrobila, češ, hitro, če greste.

Vkrali smo se. Zopet so vrvji in verige popustile, voda se je zapenila in odpuli smo proti Sušaku.

Ne daleč, na obrežju je bila poševno postavljena nekaka lesta. Opazovališče za lov tulnjev. Na visoki lestvici je sedel ribič, menjaje se in opazoval vodo pod seboj, v kateri je bila razgrnjena mreža. Bil je kakor "vedeta" na poljski straži, in štel ribe, ki so zabilile v mrežo, kakor pastir ovce. Dan je bil vroč, a ribič je vseeno mirno sedel na visokem svojem mestu in se pekel.

"Ne, " sem asekel. "Skorja in kosti se ne jedo. Saj se tudi pri teletini ne, ki so tudi kuhanje in pečene."

"Ne znamo pač jesti," je vzdihnil nekdo. Jaz sem pa, ko je prišel natakar, hotel stvar kratko rečiti. Zato sem vprašal:

"Tam, od kod smo mi, ni morja in tudi ne morskih rakov. Poznamo pač ščuke in rečne rake in vemo, kako jih jemo. Ali morske rake pa ne vemo. Prosim, razložite nam."

Ali glej, zgodilo se je čudo. Natakar sam ni vedel.

"Nekateri," pravi, "jedo vse, kakor ribo." Tam v gostilni smo sedeli na obrežju — je pojedel rake nek gospod pravkar s kostmi in nogami.

"To ni merodajno," sem dejal. Slučajno ima boljše zabe, kakor jaz. V resnicu, kako jedo, po predpisu?"

"Kakor kdo hoče. — Ni predpis," mi odgovori. Vprašal sem gostilničarja in pravi:

"Po okusu, gospod, po okusu. France.

"PROTEKTIRANJE" INTERESOV



Na sliki so japonske čete, poslane v kitajsko mesto Šangaj, da prisilije domačine (Kitajce) sprejeti poniževalne pogoje.

O predstavi drame "Na dnu"

V nedeljo 31. jan. bi moral delati, pa sem se oprostil, v namenu, da grem v Slov. nar. dom na St. Clair Ave., ter prisostvujem predstavi "Delavskega odra" klubu št. 27 JSZ.

Vprizorili so znano socialno dramo "Na dnu", katere avtor je ruski pisatelj Maksim Gorki. Iz ruščine jo je prevel Pavel Golja, in kot sem videl na tiskanem sporedu, je ta prevod popravil Jos. A. Siskovich. Režijo je vodil Joseph Skuk.

Prvič sem prisostvoval vprizoritve štiridejanske drame "Na dnu" leta 1925 v Waukeganu in priznati moralo veliko užitka. Upati je, da bo imel v bodoče vsaj par predstav na leto in da mu publike trud zadostno nagradi z velikimi poseti.

dil. Nihče ameriški slovenski diletantov ne bi bil v nji boljši kakor Avgust.

Rad bi omenil nastop vsakega posebej, ali naj navedem na kratko, da so vsi izvršili svojo nalogu dobro in nam podali lepo celoto. Igralci in igralke razen omenjenih so bili Fr. Klemenčič, Mary Debevec, Frances Eppich, Fr. Kovačič, John Krebel, Angela Siskovich, Milka Babnik, Olga Schutte, A. Kovac, Louis Zorko, Ivan Babnik, Fr. Mack, Anton Vehar in več drugih.

Delavski oder klubu št. 27 je s to predstavo po dolgem presledku znova pokazal, da nam na polju dobre dramatike nudi lahko veliko užitka. Upati je, da bo imel v bodoče vsaj par predstav na leto in da mu publike trud zadostno nagradi z velikimi poseti.

Frank Barbic.

Predstava kluba št. 1 dobro uspela

"Tri nadstropja imajo," je odgovoril.

"Kaj še nisi videl hiš s tremi nadstropji?" odgovarja France kakor bi ga smešil.

"Pomisli," je rekel, "zgodi se lahko, da se razjezi žena v tretjem nadstropju nad možem, ki preveč kadi. Pa mu iztrga gorenča cigar in jo vrže skozi okno. In cigara, ker je meja pod oknom, pada v Italijo. In zgodi se bi, da se Italija počuti razčljenjeno in bi dala Jugoslaviji demarš: Včeraj večer je nekdo iz Jugoslavije, ki je v tretjem nadstropju, vrgel napol dogorelo cigaro na Italijo.

Vsi igralci so pomembni, razumeval pomena ruskih zlogov ter kratkih sarkastičnih stavkov, ki sami na sebi mnogo povedo.

Npr., v tej drami vpraša Valka Pepel (igral ga je Frank Kovačič) romarja Luka (vlogi Antona Eppicha): "Čuj očka! Ali je Bog?" In Luka odgovori: "Če veruješ je — ne veruješ, ga ni. Kar veruješ, to je..." In tisti, ki prisostvujejo igri, si morajo iz takih stavkov sami tolmačiti, pomenjih filozofije.

Na predstavi v Waukeganu so bili udeleženci iz vseh krajev Amerike (bil je v tem času konvencija SNPJ) in avdijenca ne posebno mirna. In končni vzrok je, da je bila drama 31. jan. res dobro vprizorjena in napravila v teh okoliščinah na gledalca ugodnejši vtis.

Vsi igralci so govorili glasno, da si lahko razumeli njihov stavki, le Ogrina, ki je igral policijski karakteriziral Avgust Komar, v logi nekdaj slovenske akterja, je vlogi fino izvedel.

Andrej Miško v omenjeni vlogi je predstavil župana in njegove križe ter težave izborne. Anna Hribar v logi Urške je bila njegova žena. Huda, kadar potrebno, skopa pri meštanju za ženina svoji hčeri, — v vseh nastopih na svojem mestu. Mimi Omahen v logi njune hčere je igrala kakor treba in avdijenca je v njenem boju, da se reši usiljenega ženina, z njo toplo simpatizirala. Vlogo je fino izvedel Frances Vider v logi Urške, faktor kakor je bila nekoč.

Ta predstava je bila res pravi duševni užitek. Le škoda, da ni bila dvorana bolj polna. Igralci so bili izborni. Na primer Anton Eppich, ki mu vse "paše", je romarja Luka imenito karakteriziral Avgust Komar, v logi nekdaj slovenske akterja, je vlogi fino izvedel.

Vsi predstavniki so bili dobro, kakor drugje, zaslужijo, da jih patronizirate! Povejte jim, da vas veseli,

Pristopajte k
SLOVENSKI N

Jugoslovanska socialistična zveza

PRIDRUŽENA SOCIALISTIČNI STRANKI

Naslov: Jugoslav Federation, S. P.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Eksekutiva Socialistične Stranke:

Morris Hulquist, New York, N. Y.; predsednik; Daniel W. Hoan, Wisconsin; James Onal, New York; Alfred Baker Lewis, Massachusetts; Lillie Wilson, Pennsylvania; Jasper McLevy, Connecticut; James H. Mauer, Pennsylvania; Meta Berger, Wisconsin; Jos. W. Sharts, Ohio. — Eksekutivni tajnik Clarence O. Senior.

Glavni urad: 549 W. Randolph St., Chicago, Ill.

Tajnik: Charles Pogorelec, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Eksekutiva J. S. Z.:

Frank Alesh, Peter Kokotovich, Geo Maslach, Filip Godina, Fred A. Vidčer, Joško Owen, Frank Zaitz.

Nadzorni Odbor J. S. Z.:

Sava Bojanovich, Donald J. Lotrich, Blaž Novak.

Prosvetni Odsek J. S. Z.:

Anton Garden, Ivan Molek, John Rak, Chas. Pogorelec, tajnik.

Nadzorni Odbor Slov. Sekcije J. S. Z.:

Frank Margolis, Angelina Zaitz, Frank Udovich.

"Proletarec"

glasilo in last slovenske sekcije JSZ.

UPRAVNI ODBOR PROLETARCA: John Olip, predsednik; Fred A. Vider, podpredsednik; Frank Alesh, tajnik; Donald J. Lotrich, blagajnik; Vinko Ločnikar, Joško Owen, Anton Garden, nadzorni odbor.

Urednik: Frank Zaitz. Upravnik: Chas. Pogorelec.

IMENIK KLUBOV:

ILLINOIS

Št. 1, CHICAGO.—Tajnik-blagajnik Peter Bernik, 3204 S. Karlov Ave. Organizator Chas. Pogorelec. Zapisnikar Joško Owen. Zboruje vsaki četrti petek v mesecu ob 8. zvečer v dvorani SNPJ.

ŠT. 3, OGLESBY — Tajnik-blagajnik John Pohar, Box 63. Organizator John Hotko. Zapisnikarica Christina Nadvešnik. Seje vsaki 3. petek v mes. ob 7. zvečer na domu tajnika.

ŠT. 4, LA SALLE, — Tajnik-blagajnik Peter Banich R. 1. Organizator Joe Cortalich. Zapisnikarica Jennie Martinjak. Seje 3. sredo v mes. v Slov. nar. domu.

ŠT. 20, CHICAGO. — Tajnik-blagajnik George Maslach, 837 Fullerton Ave., organizator Sava Bojanovich, zapis Geo Maslach. Zboruje zadnjo soboto v mes. zvečer v svoji poslovnici, 2250 Clybourn Ave.

ŠT. 45, WAUKEGAN.—Tajnik-blagajnica Anna Mahnich, 624 Helmholz Ave. Organizator Martin Judnich. Zapisnikar Rudolph Skala. Zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu v Slov. nar. domu.

ŠT. 47, SPRINGFIELD. — Tajnik Joseph Ovca, 1841 S. 15th St. Organizator Anton Per; zapis. Julia Krmelj. Seje vsako 3. nedeljo v m. ob 3. pop. v Slov. nar. domu.

ŠT. 50, VIRDEN.—Tajnik-blagajnik Frank Hiersch, Box 681.

ŠT. 224, PULLMAN.—Tajnik P. Verhovnik, 10138 Wentworth Ave., Chicago, Ill.

INDIANA

Št. 41, CLINTON.—Tajnik Ignac Spenda, Box 340. Organizator Partol Oblak, zapisnikar John Škof. Seje zadnjo nedeljo v mesecu.

KANSAS

ŠT. 21, ARMA.—Tajnik-blagajnik Anton Sular, Box 27. Zapisnikar Martin Gorenec. Organizatorji: Arma, Anton Sular; Franklin, Louis Markovich; Breezy Hill, Math Uelpid; Gross, John Kustelj; Cockerill, Joseph Pillich. Redne seje se vrše vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Moose Hall, Arma.

MICHIGAN

ŠT. 114, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Peter Kisovec, 8995 Sherwood Ave. Organizator Peter Benedict. Zapisnikar Franjo Kuhovski. Seje vsako 4. nedeljo dopoldne na 116 W. 6 Mile Rd.

ŠT. 115, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Math Urbas, 13975 Tuller Ave. Organiz. Anton Anžiček in Joe Korsic. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 9, POWER POINT. — Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo na 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 2, GLENCOE.—Tajnik Albin Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

ŠT. 6, WEST PARK.—Math Bzjak, tajnik-blagajnik, 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 10, FOREST CITY.—Tajnik Jennie Zaitz, Box 924. Organizator Anton Drasler ml. Zapisnikar Anton Zaitz. Seje vsako 2. nedelje v mes. ob 2. pop. na domu tajnice.

ŠT. 13, SYGAN.—Tajnik Frank Ursitz, Jr., Box 546, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Wirant, za Cuddy, za Slov. izob. domu na Franklinu.

ŠT. 14, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Math Urbas, 13975 Tuller Ave. Organiz. Anton Anžiček in Joe Korsic. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 15, GLENCOE.—Tajnik Albin Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

ŠT. 6, WEST PARK.—Math Bzjak, tajnik-blagajnik, 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 9, POWER POINT. — Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo na 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 10, FOREST CITY.—Tajnik Jennie Zaitz, Box 924. Organizator Anton Drasler ml. Zapisnikar Anton Zaitz. Seje vsako 2. nedelje v mes. ob 2. pop. na domu tajnice.

ŠT. 13, SYGAN.—Tajnik Frank Ursitz, Jr., Box 546, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Wirant, za Cuddy, za Slov. izob. domu na Franklinu.

ŠT. 14, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Math Urbas, 13975 Tuller Ave. Organiz. Anton Anžiček in Joe Korsic. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 15, GLENCOE.—Tajnik Albin Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

ŠT. 6, WEST PARK.—Math Bzjak, tajnik-blagajnik, 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 9, POWER POINT. — Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo na 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 10, FOREST CITY.—Tajnik Jennie Zaitz, Box 924. Organizator Anton Drasler ml. Zapisnikar Anton Zaitz. Seje vsako 2. nedelje v mes. ob 2. pop. na domu tajnice.

ŠT. 13, SYGAN.—Tajnik Frank Ursitz, Jr., Box 546, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Wirant, za Cuddy, za Slov. izob. domu na Franklinu.

ŠT. 14, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Math Urbas, 13975 Tuller Ave. Organiz. Anton Anžiček in Joe Korsic. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 15, GLENCOE.—Tajnik Albin Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

ŠT. 6, WEST PARK.—Math Bzjak, tajnik-blagajnik, 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 9, POWER POINT. — Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo na 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 10, FOREST CITY.—Tajnik Jennie Zaitz, Box 924. Organizator Anton Drasler ml. Zapisnikar Anton Zaitz. Seje vsako 2. nedelje v mes. ob 2. pop. na domu tajnice.

ŠT. 13, SYGAN.—Tajnik Frank Ursitz, Jr., Box 546, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Wirant, za Cuddy, za Slov. izob. domu na Franklinu.

ŠT. 14, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Math Urbas, 13975 Tuller Ave. Organiz. Anton Anžiček in Joe Korsic. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 15, GLENCOE.—Tajnik Albin Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

ŠT. 6, WEST PARK.—Math Bzjak, tajnik-blagajnik, 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 9, POWER POINT. — Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo na 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 10, FOREST CITY.—Tajnik Jennie Zaitz, Box 924. Organizator Anton Drasler ml. Zapisnikar Anton Zaitz. Seje vsako 2. nedelje v mes. ob 2. pop. na domu tajnice.

ŠT. 13, SYGAN.—Tajnik Frank Ursitz, Jr., Box 546, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Wirant, za Cuddy, za Slov. izob. domu na Franklinu.

ŠT. 14, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Math Urbas, 13975 Tuller Ave. Organiz. Anton Anžiček in Joe Korsic. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 15, GLENCOE.—Tajnik Albin Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

ŠT. 6, WEST PARK.—Math Bzjak, tajnik-blagajnik, 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 9, POWER POINT. — Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo na 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 10, FOREST CITY.—Tajnik Jennie Zaitz, Box 924. Organizator Anton Drasler ml. Zapisnikar Anton Zaitz. Seje vsako 2. nedelje v mes. ob 2. pop. na domu tajnice.

ŠT. 13, SYGAN.—Tajnik Frank Ursitz, Jr., Box 546, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Wirant, za Cuddy, za Slov. izob. domu na Franklinu.

ŠT. 14, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Math Urbas, 13975 Tuller Ave. Organiz. Anton Anžiček in Joe Korsic. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 15, GLENCOE.—Tajnik Albin Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

ŠT. 6, WEST PARK.—Math Bzjak, tajnik-blagajnik, 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 9, POWER POINT. — Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo na 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 10, FOREST CITY.—Tajnik Jennie Zaitz, Box 924. Organizator Anton Drasler ml. Zapisnikar Anton Zaitz. Seje vsako 2. nedelje v mes. ob 2. pop. na domu tajnice.

ŠT. 13, SYGAN.—Tajnik Frank Ursitz, Jr., Box 546, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Wirant, za Cuddy, za Slov. izob. domu na Franklinu.

ŠT. 14, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Math Urbas, 13975 Tuller Ave. Organiz. Anton Anžiček in Joe Korsic. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 15, GLENCOE.—Tajnik Albin Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

ŠT. 6, WEST PARK.—Math Bzjak, tajnik-blagajnik, 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 9, POWER POINT. — Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo na 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 10, FOREST CITY.—Tajnik Jennie Zaitz, Box 924. Organizator Anton Drasler ml. Zapisnikar Anton Zaitz. Seje vsako 2. nedelje v mes. ob 2. pop. na domu tajnice.

ŠT. 13, SYGAN.—Tajnik Frank Ursitz, Jr., Box 546, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Wirant, za Cuddy, za Slov. izob. domu na Franklinu.

ŠT. 14, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Math Urbas, 13975 Tuller Ave. Organiz. Anton Anžiček in Joe Korsic. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 15, GLENCOE.—Tajnik Albin Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

ŠT. 6, WEST PARK.—Math Bzjak, tajnik-blagajnik, 13191 Crossburn Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri s. Bziku.

ŠT. 9

THE RECONSTRUCTION FINANCE CORPORATION

Now that Congress has given Charlie Dawes and his boy friends a two-billion dollar corporation to save the bankers and business men of America, let us all rise and sing that ancient Republican hymn: "Take the government out of business". Never did the capitalist system so completely write the measure of its own essential unsoundness as in this ambitious financing bill. When times are prosperous and banks are making money, the government must keep out. The government ~~stal~~ Savings bank is all hedged about by restrictions in the interest of private bankers. It is only allowed to pay 2% interest. But when by their own greed and folly at home and abroad and by the essential unsoundness of the capitalist system even the strongest banks come near to grief and some 10% of the banks fail altogether, Uncle Sam must rush to their aid. For the sake of banks and business enterprises which have overplayed their own hand in the good years the government must go into business with a vengeance committing dictatorial power to give or withhold aid to a commission headed by Dawes and Eugene Meyer. The plain truth is that private banking and private business cannot run without the government and that they get first claim on help from the government that has been indifferent to the sufferings of millions of unemployed. — Norman Thomas.

China

It is, of course, entirely proper for the rest of the world to try to persuade Japan to stop warring upon China.

But it ought to be confined to persuasion. These other nations are not rightfully in China themselves. They are there because China was too weak to help herself and had to agree to foreign domination which the dominating countries themselves would not have stood for a minute.

The powers are in China because investors and speculators from their own countries want to make money in China. The investors and speculators should be allowed to take their own chances when they go to another country to make money. China does not plant troops in America when a Chinese restaurant is held up by bandits in this country — the restaurant owner takes his chances on what little protection there is against lawlessness in this admittedly most lawless country in the world. So also, our citizens should do when they go to China to make money.

—The Milwaukee Leader.

Wealth and Income

If the "national wealth and income" of the United States for 1930 were divided equally between all the families in the nation each family would have \$10,961 of capital and an annual income of \$2,366, according to a study published by the National Industrial Conference Board, Inc. By "national wealth" is meant tangible, physical assets only; it excludes credits and securities. By "national income" is meant the aggregate value of all commodities produced and services rendered."

Interesting as these figures are they do not tell the whole story. They relate to a depression year, 1930, and in that year there was a drop of \$2.1 billion dollars of "national wealth" and 14 billion in "national income" compared with 1929. Moreover, the figures include the parasitic incomes and incomes derived from a variety of occupations that are typical of a capitalist society but unnecessary in a society producing wealth for use and enjoyment. Advertising is an example of such occupations.

When all these factors are considered and the greater efficiency that would follow upon the socialization of industry, one gets some faint idea of the ample incomes that would be available for the masses. This aside from the fact that, with the mastery of our productive powers, we could assure continuous employment to every able bodied man and woman at some useful occupation and with a few hours of labor each day.

—The New Leader.

It Needs Fixing

The law prohibits us from killing our neighbors or ourselves, yet the workings of an insane economic system forces thousands of us into an early grave in potter's field as a result of starvation and mental agony—and here the law keeps still.—The New Era.

A working class without a working class press is as mighty as was Goliath after little David cut off his head.—A. G.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

Our play last Sunday afternoon must have delighted everyone. If we are to judge from the spontaneous bursts of applause and the continuous roar of laughter the characters have done everything that was really expected of them. The play was a comedy, very much so, and when the people laugh and applaud, then the play has fulfilled its purpose. A goodly number of people were there. Prior to the opening Chas. Pogorelic made a few announcements and an effective appeal for the workers to unite with us in furthering the working class interests.

Some of the politicians, both republican and democrat who were in the offices of the Sanitary District, and who stole and defrauded the people of several million dollars were convicted and given the maximum penalty of one to five years in prison and a fine of \$2,500. But what good will it do us. They stole millions, delayed their cases for three years and if the appeals will not be granted can serve a year and be allowed to go out and steal other millions. Besides it has cost many thousand of dollars to bring the scoundrels before the judicial tribunal. So at every turn the taxpayers are the goat while many exclaim that they would gladly sit five years if they could steal and get away with only a half million.

And the taxpayers go right out and elect the same type of corrupt politicians into important offices of trust. They kick, that is to say, they complain, but that is all they do. These very taxpayers fear any radical changes in the administration of the various branches of government and pay for their favors by electing their favorite friends, by increased taxation. The Socialist Party of Cook County with the Labor Party have nominated a full labor representation for the coming elections. Plans are being formulated to reach every citizen and taxpayer in the county with proper literature, so we are to see if the lessons of the past have awoken the self inflicting punishers to use their heads.

The Supreme Board of the SNPJ held its annual meeting last week. All of the meetings were harmonious.

Several of the out of town officers spoke of the misery prevalent in their respective districts. In many towns there is suffering and want.

Further plans were formulated for our Convention in May at a meeting of the Executive Committee of our Federation. Agendas were adopted. The committee again urged the need of a large representation at the convention and appeals to the locals to prepare to send delegates. Out of town comrades were guests at this meeting.

Mayor Hoan of Milwaukee, Wisconsin spoke over the national hookup of the Columbia Broadcasting System last week. His address on what Milwaukee has done and how Milwaukee did it was a signal for hundreds of congratulatory messages and requests for copies of his address. Milwaukee did not become famous overnight. When the Socialists first

Rand School

"Socialist Fundamentals". A simply worded but complete statement of Socialist philosophy has just been published by Rand School. It is "Socialist Fundamentals", by David P. Berenberg. Here is a book for the new party member, so that he may fit himself in his work for Socialism, or for the inquiring sympathizer who needs just one more argument to win him over to the party. The price is 50c each, or 35c each in quantities of ten or more.

"A Worker's World". This new pamphlet is again available. Each of the first two editions was quickly exhausted, and many comrades have been unable to get copies. A third edition has just been printed. The price is 5c each, or \$3.00 per hundred.

(All Rand School publications may be purchased from the Rand Book Store, 7 East 15th St., New York City, or from National Headquarters Socialist Party, 549 Randolph St., Chicago.)

Blissful Illness

Mrs. Ryan: "Good morning, Mrs. McCarty! How's all the folks?"

Mrs. McCarty: "They're all doing well except my old man. He's been enjoying poor health for some time, but this morning he complained of feeling better."

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

The English Division of the Socialist Party and help branch No. 1 JSF Chicago will hold its regular meeting Thursday night February 11 in the lower SNPJ Hall. A discussion on Socialism will be opened by comrade John Kopach.

The social committee will report for the English program to be held Sunday March 27. It is imperative that all members be present at this meeting and share some of the duties towards building up a more active movement among the young people. The senior comrades, friends and sympathizers are also cordially invited.

More subscriptions to Proletaric were received from Sheboygan last week. Comrades Nagode and Stih have been making the rounds soliciting and as a result secured 13 subs.

It's in times like these that people should read the Socialist's message. Get your friends to subscribe as some of our comrades are doing.

In Sheboygan, players of the dramatic action of branch No. 235 JSF will produce a two-act comedy in Slovene Sunday February 14 at Fludernik's Hall. Comrade Pink writes that they feel certain that the audience will enjoy seeing this play and no one in their vicinity should fail to be present. The admission is only 35c.

"Daily Bread", a social drama, will be staged by the English Division of branch No.

1 for the SNPJ Federation of Chicago on Sunday March 27. This date for an all English program was reserved for the English Division and was just recently granted to the Chicago Federation. A joint committee of both groups will make full arrangements for an enjoyable afternoon of entertainment.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement. Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of the form considerably.

Organizers of branch No. 49 JSF in Collinwood are contemplating for establishment of an English Division of their branch among the young Slovanes in their vicinity. In Newburgh the young folks have already organized themselves with branch No. 28 and we hope they do likewise in Collinwood.

It is encouraging to note that the young people are becoming more interested in our movement.

Where it is impossible to form an English Division, I would urge them to join the nearest JSF branch or local of